

Sygn. akt I C 1378/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Franczak-Opiela

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2020 r. w Nowym Sączu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. S. (1)

przeciwko J. S. (2)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej J. S. (2) na rzecz powoda J. S. (1) kwotę 370 616,53 zł (trzysta siedemdziesiąt tysięcy sześćset szesnaście złotych 53/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 kwietnia 2016 roku do dnia zapłaty,

II. przyznaje ze środków Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Nowym Sączu na rzecz r.pr J. K. Radcy Prawnego przy ul. (...) w K. kwotę 8856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) w tym 1656 zł (tysiąc sześćset pięćdziesiąt sześć złotych) podatku od towarów i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu,

III. odstępuje od obciążania pozwanej J. S. (2) kosztami postępowania,

IV. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 1378/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 lipca 2020 r.

Precyzując pozew (k.1-5 i k. 275-278) powód J. S. (1) domagał się zasądzenia od pozwanej J. S. (2) kwoty 370.616,53 zł z odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty tytułem spłaty nakładów poczynionych na budynek mieszkalny poł. w Z. przy ul. (...) na dz. ewid.(...) obj. KW (...) stanowiącej majątek odrębny pozwanej oraz zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Motywuując pozew powód podniósł, że na w/w działce stanowiącej majątek odrębny pozwanej strony jako małżonkowie wspólnie wybudowały dom mieszkalny w stanie surowym zamkniętym z zadaszaniem. Przed uprawomocnieniem się z dniem 12.12.2014 roku wyroku orzekającego separację stron dnia 14.09.2012 roku pozwana darowała w/w nieruchomość swojemu ojcu. Następnie już po wydaniu wyroku przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu w sprawie I C (...) o unieważnienie w/w umowy darowizny, ojciec pozwanej J. S. (3) sprzedał sporną nieruchomość, a za pieniądze z tej transakcji zakupił nieruchomość w S. 125, w której zamieszkała pozwana z dziećmi. Dnia 22.12.2014 roku powód mając świadomość, że pozwana zamierza wyzbyć się majątku zlecił biegłemu z listy Prezesa Sądu Okręgowego w Nowym Sączu P. D. (1) wycenę wartości budynku, który po oględzinach budynku wycenił go na kwotę 527.799 zł. Skoro rodzice pozwanej darowali jej środki finansowe na zakup działki, to zgodnie z ustaleniami rodzice powoda ponad kwotę jaką sam zainwestował w obiekt uczynili tylko na jego rzecz darowiznę na kwotę nie niższą niż 106.617,03 zł (co wynika z treści faktur wystawionych na W. S. (1)). Pozwana, która wyzbyła się wspólnego majątku stron winna

zapłacić na rzecz powoda: 263,899,50 zł tytułem 1/2 wartości majątku dorobkowego stron oraz kwotę 106.617,03 zł tytułem zwrotu darowizny poczynionej na rzecz powoda przez jego rodziców. Pozwana na rozprawie w sprawie o unieważnienie umowy darowizny zeznała, że J. S. (3) dokonał zapisu testamentowego nieruchomości w S. na jej rzecz. Nie budzi zatem wątpliwości, że celem odgórnym pozwanej było pozorne wyzbycie się majątku stron. Swoje żądanie powód oparł na art. 45 § 1 zd. 2 kro. Powód dodał, że rodzice pozwanej nie partycypowali w kosztach budowy, bo uznali, że skoro pozwana z majątku odrębnego zakupiła nieruchomość, to rolą powoda i jego rodziny jest wybudowanie domu. Pozwana nie wykazała, by otrzymała darowizny od swojej rodziny generacyjnej i wykorzystała je na budowę domu. To on i jego rodzina przygotowywali się do budowy z dużym wyprzedzeniem, dlatego wcześniej dokonywali zakupu części materiałów budowlanych. Powód zaprzeczył, by w czasie budowy domu na nieruchomości pozwanej jego rodzice prowadzili inny remont. Jeśli pozwana twierdzi, że część materiałów w tym drewno przeznaczono na inne obiekty winna to udowodnić.

Pozwana wniosła o oddalenie żądania pozwu w całości (k. 194-200 i k. 263-269). Pozwana podkreśliła, że powód dochodzi zwrotu nakładów z jego majątku osobistego na majątek osobisty żony, co nie jest objęte dyspozycją art. 45 § 1 kro. Pozwana zaprzeczyła aby powód oraz jego rodzice partycypowali w budowie domu, ponieważ większość środków pieniężnych pochodziła z majątku osobistego pozwanej tj. darowizn otrzymywanych od ojca i innych członków rodziny. Ojciec pozwanej zaciągał w tym czasie kredyty i pożyczki bankowe. Powód i teściowie pozwanej wiedzieli, że nieruchomość stanowi jej własność, świadomie nie chcieli pomóc jej finansowo w budowie domu, mimo iż małżonkowie posiadali czworo dzieci. Ponadto w tym samym czasie prowadzili remont swojego domu. Ciężar finansowania budowy spoczywał na rodzinie pozwanej. Pozwana wskazała, że faktury VAT: nr (...) z dnia 26.09.2005 roku na zakup bramy, drzwi, okna i nr (...) z dnia 21.07.2005 roku na kwotę 4157,40 zł na montaż drzwi segmentowych nie dokumentowały zakupu na nieruchomość pozwanej. W 2005 roku stan budynku ograniczał się do pierwszej płyty. Ponadto w dniu 22.02.2014 roku powód zdemontował w/w przedmioty, a nowy właściciel zgłosił zawiadomienie o kradzieży. Natomiast dokumenty i faktury nr (...) z dnia 20.09.2003, nr (...) z dnia 20.09.2003, nr (...) z dnia 14.10.2003, nr(...) z dnia 30.04.2004, nr (...) z dnia 9.10.2004 roku, nr (...) z dnia 30.10.2004, nr (...) z dnia 31.10.2004, nr (...) z 30.08.2008, nr (...) z dnia 17.10.2003, nr (...) z dnia 18.10.2003, nr (...) z dnia 18.10.2003 roku nr (...) z dnia 31.10.2003 nr (...) z dnia 10.09.2004 roku, nr (...) z dnia 30.08.2008 roku nr (...) z dnia 24.06.2008 roku i nr (...) z dnia 11.08.2008 dokumentują wydatki na remont domu rodziców powoda, który zbiegł się czasowo z budową domu na nieruchomości pozwanej. Środki zakupione w tych fakturach nie mogły być wykorzystane w tym czasie i na tym etapie budowy domu pozwanej zgodnie z zapisami w dzienniku budowy i stanem faktycznym budowy. Natomiast faktury na zakup drewna nr (...) z dnia 21.03.2003 i nr (...) zostały wystawione na osoby trzeciej, dokumentując zakup drewna na rzecz siostry powoda. Powód przedstawił też fakturę za montaż pokrycia dachowego, gdy w dniu 22.02.2014 roku wraz z ojcem zdemontował około 30% dachu. Część faktur została przez powoda dołączona omyłkowo bo wystawiona została na firmę (...), bądź spółkę (...).S., W. S. z działalnością, których budowa domu mieszkalnego na nieruchomości pozwanej nie miała nic wspólnego. Natomiast mieszalnik za 1300 zł powód odebrał sobie dnia 22.02.2014 roku. Pozwana zaznaczyła, że powód nie posiadał środków pieniężnych na dokonanie powyższych zakupów. Ponadto wartość budynku mieszkalnego została w prywatnej opinii P. D. rażąco zawyżona, bo wycenienia oparto na danych z oględzin z 17.05.2014 roku, gdy dom był już własnością J. P., przy czym w dacie darowizny tj. 14.09.2012 r. dom ten znajdował się w stanie surowym otwartym.

Pismem z dnia 9.01.2020 roku (k.566) powód rozszerzy żądanie pozwu, domagając się od pozwanej zapłaty kwoty 478.020,87 zł wraz z odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty według wycień biegłego T. P.. Prawomocnym zarządzeniem z dnia 24 kwietnia 2020 r. zarządzono zwrot pozwu w części rozszerzonej tj. co do kwoty 107 403,47 wobec niezuzpełnienia przez pełnomocnika powoda braków fiskalnych i formalnych tego pisma zgodnie z aktualnie obowiązującym przepisem art. 130³ § 2 k.p.c.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. S. (1) oraz pozwana J. S. (2) zawarli w dniu 1.07.1995 roku w USC w Z. związek małżeński.

(dowód: wyrok SO w Nowym Sączu z dnia 26.05.2014 roku ds. I C 1027/12 k. 170-171, częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57)

Po ślubie małżonkowie zamieszkali razem z rodzicami powoda tj. B. i W. S. (1) w Z. na oś. (...), w osobnej starej części domu rodzinnego. Małżonkowie początkowo planowali modernizację zajętych pomieszczeń w nieruchomości rodziców powoda, ale ostatecznie pod wpływem rodzin generacyjnych zdecydowali o budowie własnego domu. Pozwana posiadała działkę w K., lecz nie chciała się na niej budować. Rodzicom powoda zależało, by syn wybudował się blisko rodzinnego domu. Zmotywowali zatem pozwaną do sprzedaży działki w K. i zakupu działki sąsiadującej z ich nieruchomością na oś. (...) w Z..

(dowód: częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57, częściowo zeznania świadka E. Z. k. 289-299 01:29:23, częściowo zeznania świadka B. S. (1) k. 299-300 02:01:58, zeznania świadka J. S. (3) k. 301-302 03:29:27, częściowo zeznania świadka B. S. (2) k. 302-303 04:25:11, częściowo zeznania świadka W. S. (1) k. 401-402 00:04:24)

Pozwana przed ślubem i po zakończeniu urlopów macierzyńskich po narodzinach kolejnych sześciorga dzieci (przy czym dwoje zmarło po porodzie) pracowała jako barmanka w pensjonacie lub jako ekspedientka, a jej roczny dochód wynosił do 9000 zł. Powód J. S. (1) od 1995 roku współpracował ze swoim ojcem W. S. (1), który prowadził działalność gospodarczą (...), galanteria drewna. Działalność ta polegała przede wszystkim na przewozie osób busami. Powód nie był formalnie zatrudniony przez ojca, nie otrzymywał też od niego osobnego wynagrodzenia za pracę. W lutym 2002 roku powód J. S. (1) wraz z ojcem W. S. (1) założyli spółkę cywilną (...) S. W., S. J., która dalej zajmowała się głównie przewozami. Mimo zawarcia spółki cywilnej nie zmieniły się zasady pobierania przez powoda wynagrodzenia, dalej powód wszystkie zarobione z przewozu pieniądze oddawał ojcu. Ojciec powoda zobowiązał się, że w ramach wynagrodzenia za pracę będzie ponosił w całości koszty utrzymania rodziny powoda. W związku z takim sposobem wynagradzania powoda przez ojca, między małżonkami często dochodziło do nieporozumień, ponieważ pozwana nigdy nie wiedziała ile powód faktycznie zarobił, jakie są jego oszczędności. Wszystkimi finansami kierował bowiem W. i B. S. (1), a powód nie dążył do tego by się od nich usamodzielniał.

(dowód: pisemne oświadczenie z dnia 5.09.2003 roku J. S. (2), J. S. (1), B. i W. S. (1) k. 270, pisemne oświadczenie z dnia 8.09.2003 roku J. S. (2) k. 271, zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k. 375-376, częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57, zeznania świadka J. S. (3) k. 301-302 03:29:27, częściowo zeznania świadka B. S. (2) k. 302-303 04:25:11, częściowo zeznania świadka W. S. (1) k. 401-402 00:04:24, zeznania świadka K. J. k. 403 00:34:17)

Według wcześniejszych ustaleń w dniu 3.06.2002 r. pozwana za środki pieniężne uzyskane ze sprzedaży darowanej od ojca nieruchomości w K., zakupiła nieruchomość gruntową stanowiącą działkę nr (...) obr. (...) w Z., obj. KW nr (...) na oś. (...), za 100.000 zł. Nieruchomość ta należała do majątku osobistego pozwanej.

(dowód: wydruk internetowy KW (...) k. 11-24, wypis z rejestru gruntów k. 27, notarialna umowa sprzedaży z dnia 3.06.2002 roku k. 201-202, częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57, zeznania świadka J. S. (3) k. 301-302 03:29:27)

W czasie trwania małżeństwa powód oraz pozwana wznosili wspólnie na tej działce budynek mieszkalny. W dniu 24.02.2003 roku pozwana uzyskała pozwolenie na budowę, a prace związane z wylaniem fundamentów rozpoczęto na przełomie października i listopada 2003 roku. Budowę domu prowadzono systemem gospodarczym. Przy wylewaniu płyt pomagali członkowie rodzin generacyjnych stron. Części robót wykonywali wynajęci robotnicy, którym posiłki przygotowywała matka powoda. W latach 2003-2004 wybudowano piwnice i parter. Prace wstrzymano z uwagi na brak środków finansowych.

(dowód: decyzja o warunkach zabudowy k. 25-26, dziennik budowy k. 363-370, częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57, częściowo zeznania świadka B. S. (1) k.

299-300 02:01:58, zeznania świadka J. S. (3) k. 301-302 03:29:27, częściowo zeznania świadka W. S. (1) k. 401-402 00:04:24)

Pożycie w małżeństwie stron nie układało się najlepiej. Od 2005 roku między małżonkami zaczęło dochodzić do gwałtownych kłótni, które wynikały przede wszystkim z tego, że powód pod naciskami swojego ojca dążył do tego by pozwana uwidoczniła go w KW jako współwłaściciela swojej nieruchomości. Był to również trudny czas dla małżonków, bo brakowało im pieniędzy. Powód ani jego ojciec z uwagi na problemy z płatnością podatków w ramach prowadzonej działalności gospodarczej nie mogli prowadzić firmy transportowej. Przejściowo od grudnia 2003 roku została zatem zarejestrowana ona na pozwaną. W 2005r., kiedy pozwanej brakowało pieniędzy na bieżące utrzymanie i chcąc wpłynąć na zmianę zachowania męża postanowiła wystawić częściowo zabudowaną działkę (do stanu płyty na garażu i parterze) na sprzedaż. Po konsultacjach z mężem wycofała jednak ofertę. Po przejściowej kilkumiesięcznej nieobecności wróciła też do powoda i domu teściów.

W 2006 roku wznowiono budowę, którą kontynuowano do 2009 roku i zakończono na stanie surowym otwartym. Po incydencie z 2005 roku małżonkowie nie poczynili żadnych ustaleń w zakresie nakładów, a budowę kontynuowano na doczasowych zasadach, gdzie część materiałów zakupywał osobiście powód a część jego ojciec W. S. (1). W. S. (1) rozszerzał też działalność firmy transportowej w 2008 roku zakupił na kredyt kolejnego busa osobowego.

(dowód: oferta sprzedaży k. 373, ugoda z dnia 22.07.2006 roku k. 374, zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k. 375-376, częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57, faktury za materiały budowane k. 102-164, częściowo zeznania świadka A. T. k. 300 02:42:17, zeznania świadka J. S. (3) k. 301-302 03:29:27, częściowo zeznania świadka B. S. (2) k. 302-303 04:25:11, częściowo zeznania świadka A. G. k. 300-301, zeznania świadka K. J. k. 403 00:34:17)

Środki na budowę domu pochodziły z dochodów uzyskiwanych przez małżonków oraz z pomocy finansowej i osobistej rodzin generacyjnych obojga małżonków, przy czym pozwana okresowo pobierane dochody z zatrudnienia i środki przekazywane jej przez ojca J. S. (3) przeznaczała na utrzymanie rodziny. Zarobki powoda, którymi zawiadował jego ojciec W. S. (1) były gromadzone na potrzeby budowy. Według ustaleń rodzin generacyjnych stron skoro ojciec pozwanej przekazał jej nieruchomość którą spieniężyła, to rodzice powoda zaoferowali swoją pomoc w finansowaniu kosztów budowy budynku. Część materiałów budowlanych jak pustaki czy stal zbrojeniową, piasek zgromadzono jeszcze przed rozpoczęciem prac budowlanych.

Ojciec powoda zakupił część materiałów budowlanych potrzebnych do budowy budynku mieszkalnego, które faktycznie wykorzystano za kwotę łączną 66.083 zł. W tym samym czasie rodzice powoda i siostra powoda E. Z., której B. i W. S. (1) obiecali przekazanie nieruchomości rodzinnej z budynkiem mieszkalnym również prowadzili stopniowo prace remontowe przy rozbudowie własnego domu, zakupując na te potrzeby materiały budowlane, w tym takie potrzebne np. do wykończenia łazienek.

Część materiałów budowlanych i sprzętu do budowy domu na działce pozwanej zakupił też osobiście powód za kwotę 29.188,61 zł łącznie.

Wsparcie rodziców pozwanej przy budowie domu ograniczało się do udzielania jej systematycznie kwot rzędu 1000-2000 zł miesięcznie. Rodzice pozwanej utrzymywali się wówczas z prowadzenia działalności gospodarczej tj. hurtowni tekstylnej i sklepu. Później przeszli na emerytury. Ojciec pozwanej J. S. (3) dysponował też oszczędnościami pochodzącymi ze sprzedaży nieruchomości w K.. W lutym 2004 roku na rachunku oszczędnościowym nr (...) w (...) posiadał 80.000 zł, a na rachunku nr (...) w (...) w kwietniu 2004 roku posiadał 29.999,61 zł. W kwietniu 2004 roku na knocie bankowym w nr (...) posiadał saldo 5.104 zł, w grudniu 2003 roku na koncie tym dysponował kwotą 10.145,18 zł. Z konta nr (...) w Banku (...) dokonywał też systematycznych wypłat m.in.: w dniu 7.09.2004 roku na kwotę 4000 zł, w dniu 30.08.2004 roku na kwotę 1.500 zł, w dniu 27.08.2004 roku na kwotę 1.000 zł, w dniu 16.04.2004 roku na kwotę 15.000 zł, w dniu 29.07.2004 roku na kwotę 1.500 zł. Zaciągał też systematycznie pożyczki i kredyty w bankach, środki z których częściowo przekazywał pozwanej. J. S. (3) zaciągnął m.in.: w dniu 10.07.2008 roku kredyt w (...) na kwotę 20.000 zł, płatny ostatnią ratą w dniu 3.07.2013 roku, w dniu 27.11.2009 roku w (...) na kwotę 20.000 zł z

terminem płatności ostatniej raty w dniu 9.08.2013 roku, w dniu 6.12.2010 roku kredyt w (...) na kwotę 9.000 zł z terminem płatności ostatniej raty w dniu 28.12.2015 roku, w dniu 29.08.2008 roku kredyt w (...) na kwotę 10.000 zł z terminem płatności ostatniej raty w dniu 19.08.2013 roku, w dniu 22.09.2008 roku kredyt na kwotę 3.298 zł z terminem płatności ostatniej raty w dniu 28.09.2009 roku, w dniu 16.09.2008 roku kredyt w Banku (...) na kwotę 10.526 zł z terminem płatności ostatniej raty w dniu 16.08.2013 roku, w dniu 26.10.2005 roku kredyt w Banku (...) na kwotę 3.990 zł z terminem płatności ostatniej raty w dniu 10.07.2008 roku.

Kredyty zaciągnięte we wrześniu 2008 roku, J. S. (3) przeznaczył na sfinansowanie wesela swojego syna S. S. (2).

(dowód: faktury za materiały budowane k. 102-164, profil kredytowy J. S. (3) k. 310-335, wyciągi z rachunków bankowych J. S. (3) k. 336-340, potwierdzenia wypłat k. 341-343, opinia biegłego z zakresu budownictw T. P. (2) k. 495-552, częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57, częściowo zeznania świadka E. Z. k. 289-299 01:29:23, częściowo zeznania świadka B. S. (1) k. 299-300 02:01:58, częściowo zeznania świadka A. T. k. 300 02:42:17, zeznania świadka J. S. (3) k. 301-302 03:29:27, częściowo zeznania świadka B. S. (2) k. 302-303 04:25:11, zeznania świadka S. S. (2) k. 303 04:52:25, częściowo zeznania świadka A. G. k. 300-301, częściowo zeznania świadka W. S. (1) k. 401-402 00:04:24, zeznania świadka K. J. k. 403 00:34:17)

W 2010 roku powód przejął prowadzenie firmy transportowej. Jego ojciec zaprzestał działalności po drugim wylewie. W 2012r. relacje pomiędzy stronami jako małżonkami nie układały się prawidłowo. W połowie 2012r. pozwana po raz pierwszy zdecydowała się wezwać na interwencję policję. Założono wówczas procedurę niebieskiej kary. Powód wyprowadził się wówczas do mieszkania rodziców, które mieściło się w dobudowanej, nowszej części budynku. Pozwana mieszkała z dziećmi w dotychczasowym starym mieszkaniu u teściów. Na początku października 2012r. pozwana z dziećmi wyprowadziła się z domu teściów do mieszkania swoich rodziców, a 2014 roku zamieszkała w S. w powiecie (...).

(dowód: notatka służbowa z dnia 28.06.2012 roku k. 371, pismo z dnia 29.06.2012 roku k. 372, częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57, częściowo zeznania świadka P. N. k. 298 01:08:23)

W sierpniu 2012r. powód złożył pozew o orzeczenie rozwodu małżeństwa z pozwaną. W pozwie zawarł wniosek o podział majątku wspólnego w ten sposób, by działka nr (...) zabudowana w czasie małżeństwa została mu przyznana, za spłatą na rzecz małżonki. Pod koniec sierpnia 2012r. pozwana złożyła pozew o alimenty na rzecz małoletnich dzieci oraz pełnoletniej córki P.. Wówczas dowiedziała się o wytoczeniu powództwa o orzeczenie rozwodu, ponieważ sprawa o alimenty na rzecz małoletnich dzieci została przekazana do rozpoznania przez tut. Sąd na podstawie art. 445 k.p.c.

Wobec zaskakującego zachowania męża, który nie uprzedził jej o zamiarze złożenia pozwu, propozycji podziału majątku, pozwana poczuła się zagrożona i darowała nieruchomość ojcu. W dniu 14.09.2012r. pozwana darowała J. S. (3) działkę nr (...) obr. 34 w Z., obj. KW nr (...) na os. (...). W umowie zaznaczono, że nieruchomość stanowiła majątek osobisty pozwanej, a grunt zabudowany został w czasie trwania małżeństwa z powodem, budynkiem mieszkalnym w stanie surowym otwartym. Wartość przedmiotu darowizny strony ustaliły na 800.000 zł w tym 600.000 zł wartość gruntu i 200.000 zł wartość rozpoczętej budowy.

(dowód: wydruk internetowy KW (...) zupełny k. 11-24, notarialna umowa darowizny z dnia 14.09.2012 roku k. 203-206, częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57, częściowo zeznania świadka J. S. (3) k. 301-302 03:29:27)

W 2012r. budynek był w stanie surowym otwartym, tj. zadaszony, lecz bez stolarki okiennej. Wyposażony był w bramy garażowe oraz pełne zadaszanie całego budynku. Nieruchomość nie była wówczas ogrodzona. Od momentu darowizny J. S. (3) nie czynił żadnych nakładów związanych z dalszym procesem budowy i wykończenia domu.

(okoliczność niesporna, zdjęcia k. 28-30 i k. 308-309 i zdjęcia w aktach sprawy I C (...) k. 37-38, częściowo zeznania świadka P. N. k. 298 01:08:23, zeznania świadka J. S. (3) k. 301-302 03:29:27)

Powód J. S. (1) wystąpił z powództwem, skierowanym przeciwko J. S. (2) oraz J. S. (3) domagając się stwierdzenia nieważności umowy darowizny zawartej w dniu 14.09.2012r. Sprawę zarejestrowano w tut Sądzie w dniu 8.01.2013 roku do sygn. I C 34/13. W uzasadnieniu powód wskazał, iż darowizna jest nieważna, ponieważ zmierza do obejścia prawa, tj. art. 45 § 1 i 2 kro, czyli jego prawa do skutecznego rozliczenia nakładów poczynionych na majątek osobisty małżonki z majątku wspólnego małżonków.

Pozwani J. S. (2) oraz J. S. (3) wnieśli o oddalenie powództwa, zaprzeczając, by motywem darowizny było wyzbycie się jedyne go składnika majątkowego, z którego powód mógłby się zaspokoić na wypadek rozliczeń majątkowych z żoną. Nie zmiierzali do obejścia prawa, umowa nie miała charakteru pozornego.

Wyrokiem z dnia 21.01.2014 roku do sygn. akt I C (...) Sąd Okręgowy powództwo oddalił, uznając, że nieruchomości będąca przedmiotem umowy darowizny stanowiła majątek osobisty pozwanej, na której strony wspólnie w czasie trwania wspólności dokonywały nakładów wznosząc budynek mieszkalny. Ponieważ nieruchomość zabudowana budynkiem wchodziła do majątku osobistego pozwanej była ona uprawniona do rozporządzania nią według swej woli, bez potrzeby uzyskiwania zgody małżonka na jej dokonanie. Budynek jako część składowa nieruchomości dzielił jej los. Poprzez poczynienie nakładów na nieruchomość małżonki, powód nie uzyskał automatycznie żadnego tytułu prawnego do nieruchomości. Ich dokonanie mogło natomiast wiązać z powstaniem wierzytelności wchodzącej w skład majątku wspólnego małżonków w stosunku do majątku osobistego pozwanej, rozliczanej zgodnie art. 45 § 1 zd. 1 k.r.o. Zawierając umowę z ojcem pozwana bezspornie wyzbyła się wartościowego składnika majątku, lecz uczyniła to zgodnie z prawem. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że powodowi może przysługiwać hipotetycznie wierzytelność do jej majątku osobistego z tytułu poczynionych nakładów, ale nie może to stać na przeszkodzie w rozporządzaniu majątkiem przez pozwaną.

(dowód: wyrok SO z dnia 21.01.2014 roku z uzasadnieniem k. 377-381, w aktach I C (...): wyrok SO z dnia 21.01.2014 roku z uzasadnieniem k. 195 i k.198-205)

J. S. (3) w dniu 18.02.2014 roku sprzedał działkę nr (...) obr. (...) w Z., obj. KW nr (...) na oś. (...) J. P.. W czynności sprzedaży uczestniczyło biuro pośrednictwa nieruchomości. Nowy nabywca nie był na przedmiotowej nieruchomości w momencie spisania umowy sprzedaży, nie oglądał jej wcześniej. Jego interesy reprezentował członek rodziny i pracownik biura nieruchomości.

Na prośbę ojca pozwanej nowy właściciel zezwolił powodowi na zabranie jego rzeczy z w/w nieruchomości. J. S. (3) wezwał zatem pisemnie powoda do usunięcia przedmiotów stanowiących jego własność. Wówczas w dniu 22.02.2014 roku pozwany przy pomocy innych osób zdemontował bramy garażowe oraz okno w garażu oraz część pokrycia dachowego nad budynkiem garażu. Powyższe J. P. zgłosiła na policji jako kradzież. Powód zabrał też należące do niego narzędzia, drewno opałowe, pozostałość desek.

(dowód: wydruk internetowy KW (...) zupełny k. 11-24, zdjęcia k. 308-309, zeznania świadka J. P. k. 462 00:01:07, częściowo zeznania powoda J. S. (1) k. 456-457 00:54:27, częściowo zeznania pozwanej J. S. (2) k. 457 01:53:57, częściowo zeznania świadka P. N. k. 298 01:08:23, częściowo zeznania świadka B. S. (1) k. 299-300 02:01:58, częściowo zeznania świadka J. S. (3) k. 301-302 03:29:27)

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem z dnia 26.05.2014 roku do sygn. I C (...) orzekł separację małżeństwa stron z winy obojga małżonków. Wyrok ten zaskarżyły obydwie strony, wyrokiem z dnia 12.12.2014 roku do sygn. I ACa(...) Sąd Apelacyjny w Krakowie utrzymał w o mocy orzeczenie separacji z winy obojga małżonków.

(dowód: wyrok SO w Nowym Sączu z dnia 26.05.2014 roku ds. I C (...) k. 170-171, wyrok SA w Krakowie z dnia 12.12.2014 roku ds. I ACa (...) k. 172-173)

W maju 2014 roku powód polecił biegłemu z listy Prezesa Sądu Okręgowego w Nowym Sączu P. D. (1), inżynierowi z uprawnieniami budowlanymi oszacowanie wartości nakładów poniesionych na wybudowanie budynku na działce nr (...) obr. (...)w Z., obj. KW nr (...) do stanu surowego otwartego. P. D. (1) dokonał oględzin nieruchomości w

dniu 17.05.2014 roku. Wartość poniesionych przez powoda nakładów oszacował na 527.798,70 zł, przy uwzględnieniu prowadzenia budowy systemem gospodarczym oraz wszystkich robót, wartości materiałów, sprzętu, kosztów pośrednich, przy odniesieniu do cen rynku podhalańskiego

Również pozwana zleciła, ale rzeczoznawcy majątkowemu I. M. określenie wartości nakładów na działce nr (...) obr. 34 w Z., obj. KW nr (...). Według operatu szacunkowego z dnia 12.03.2014 roku wartość kosztowa robót budowlanych według stanu na dzień 12.03.2014 roku wynosiła 319.500 zł. I. M. do wyliczeń przyjęła stan tożsamy na dzień darowizny działki na rzecz J. S. (3).

(dowód: prywatna opinia P. D. (1) z dnia 22.12.2014 roku k. 31-101, prywatny operat szacunkowy I. M. z dnia 12.03.2014 roku k. 344-362, zeznania świadka P. D. (1) k. 455 00:01:01)

Wartość kosztorysowa budynku w stanie surowym według aktualnych cen wynosi 849.424,71 zł netto bez podatku VAT. Powyższe wyliczenie posiada odjęte wartości robót związanych z demontażem części pokrycia dachowego, demontażem drzwi garażowych oraz okna garażowego.

Budynek jako własność osoby trzeciej nie został udostępniony do dokonania oględzin przez biegłego. Wyceny dokonano na podstawie dokumentów zalegających w aktach sprawy.

(dowód: opinia biegłego z zakresu budownictw T. P. (2) k. 495-548)

Ustaień faktycznych dokonano w oparciu o dokumenty przedłożone przez strony i zalegające w aktach I C 34/13.

Wartość poniesionych nakładów na budowę domu na działce nr (...) obr. (...) w Z., obj. KW nr (...) według stanu na dzień 14.09.2012 roku i aktualnych cen z odliczeniem zabranych w lutym 2014 roku przez powoda z tego budynku: okna, drzwi garażowych i części pokrycia dachowego oraz możliwości wykorzystania materiałów budowlanych zakupionych przez ojca powoda do w/w budowy Sąd ustalił w oparciu o opinię T. P. (2), którą w pełni podzielił, uznając jej wnioski za pełne, rzeczowe i profesjonalne. Opinia ta nie była kwestionowana. Ustaień w powyższym zakresie Sąd nie mógł dokonać na podstawie prywatnych ekspertyz P. D. (1) i I. M., bo prywatna opinia „biegłego” lub instytutu naukowego nie stanowi dowodu wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 i 290 k.p.c. Nie budzi wątpliwości w orzecznictwie sądów, iż opinie prywatne nie są tożsame z opiniami sporządzanymi na polecenie sądu przez biegłych sądowych. Nie mogą zatem takie prywatne ekspertyzy zastępować opinii biegłych sądowych, a co za tym idzie nie są one dowodem na okoliczności wymagające wiadomości specjalnych. Opinie przedłożone przez strony nie spełniały podstawowych wymagań prawnych odnoszonych do opinii biegłych. Dokumenty te powstały poza postępowaniem, na wyraźne polecenie stron przy ich wyraźnych sugestjach. I. M. policzyła tylko wartość kosztową robót budowlanych. Opinie te również z uwagi na daty wydania straciły swoją aktualność.

Zeznania świadka P. N. Sąd uznał za wiarygodne tylko częściowo. Świadek wiarygodnie przedstawił z własnych obserwacji jedynie moment wyprowadzki pozwanej z domu jej teściów i stan budynku na moment rozstania stron. Świadek nie posiadał żadnych bezpośrednich obserwacji na temat tego kto finansował budowę domu na działce pozwanej. Informacje te świadek posiadał z przekazu od swojego teścia. Podobnie żadnych bezpośrednich obserwacji na temat tego kto finansował budowę domu na działce pozwanej nie posiadali świadkowie M. D. i M. S., dlatego ich zeznania nie wniosły do sprawy nic istotnego.

Zeznania świadka E. Z., podobnie jak zeznania powoda w części, w której przedstawiali, iż E. Z. finansowała zakup drewna na budowę domu stron i przekazywała powodowi gotówkę, Sąd uznał za niewiarygodne. Chociaż zeznania świadka na okoliczność tego, iż według rodzinnych ustaleń miała częściowo spłacić powoda, bo rodzice zamierzali jej przekazać nieruchomości rodzinną w Z. korelują z zeznaniami powoda, B. i W. S. (1), B. S. (2) to okoliczność spłaty powoda w formie przekazywania pieniędzy i zakupu drewna dla powoda świadek przedstawiła w sposób fałszywy. Jak wynika z opinii biegłego T. P. zakupione przez E. Z. drewno nie zostało wykorzystane do budowy domu na działce pozwanej. Biegły T. P., podkreślał, że drewna z dokumentów zakupu z k. 119 i 140 w stan surowy domu stron nie wbudowano. Jeśli świadek zakupiła to drewno, to na inne potrzeby niż budowa domu stron. Za sprzeczne z zasadami

doświadczenia życiowego Sąd uznał też zeznania świadka i powoda, iż E. Z. przekazała powodowi pieniądze w kwocie 100.000 zł, które on wykorzystał na budowę domu na działce pozwanej. Świadek oraz jej mąż mieszkali i pracowali w Austrii, gdzie ponosili koszty utrzymania rodziny i zakupu mieszkania za 200.000 euro. Świadek finansował też część prac remontowych w domu rodzinnym w Z.. Trudno przyjąć, że z uzyskiwanych przez siebie i męża dochodów z pracy kelnerki i kasjera na poziomie podstawowych wynagrodzeń świadek był w stanie poczynić takie oszczędności, by przekazać powodowi w/w kwotę. Świadek nie potrafił też precyzyjnie podać w jakiej walucie i ilu transzach przekazał powodowi w/w sumę.

Podobnie Sąd ocenił zeznania świadków W. S. (1) i B. S. (1)-rodziców powoda oraz B. S. (2) –matki pozwanej, którzy pozostawali zaangażowani w spór finansowy stron. Zeznawali zatem w sposób nieobiektywny, zgodny z twierdzeniami powoda lub pozwanej. Świadcowie W. S. (1) i B. S. (1) za powodem i świadkiem E. Z. powtarzali niewiarygodnie, iż E. Z. zakupywała drewno na budowę domu na działce pozwanej i dawała powodowi pieniądze na budowę. Świadek B. S. (1) i W. S. (1) niewiarygodnie zeznawali, iż dysponowali oszczędnościami w gotówce w kwocie 200.000 zł, które przekazali powodowi na budowę domu na działce pozwanej. B. i W. S. (1) bardzo lakonicznie tłumaczyli, w jaki sposób zgromadzili 200.000 zł oszczędności, w okresie gdy W. S. (1) prowadził firmę transportową, inwestował w zakupy nowych busów i zatrudniał pracowników, a później doznał wylewu i miał ograniczone możliwości dochodowe. Natomiast świadek B. S. (2) niewiarygodnie podawała, że J. S. (3) odkładał pieniądze na budowę domu stron, ponieważ tej okoliczności J. S. (3) nie przyznał, wręcz podkreślał, że przekazywał pozwanej środki, ale na bieżące funkcjonowanie.

Świadek J. S. (3), S. S. (2) i K. J. zeznawali wiarygodnie. J. S. (3) wiarygodnie zrelacjonował wspólne życie małżeńskie stron, to w jaki sposób prowadzona była budowa na działce pozwanej, kto ją finansował. Na jaki cel świadek przekazywał pieniądze pozwanej z uzyskanych kredytów. S. S. (2) podał tylko, że ojciec pozwanej zawoził jej regularnie pieniądze, a K. J. zrelacjonowała gdzie pozwana pracowała oraz trudności finansowe małżonków i ich problemy małżeńskie.

Świadek A. T. i A. G. wiarygodnie przedstawiły to, że ojciec pozwanej J. S. (3) wielokrotnie zawierał umowy kredytowe w bankach. Te zeznania świadków korespondują z dokumentem profilu kredytowego J. S. (3). Świadcowie prawdzie opisywali też, że strony w czasie trwania związku małżeńskiego borykały się z trudnościami finansowymi. Świadcowie na podstawie własnych ocen twierdzili natomiast, że budowę domu finansował ojciec pozwanej. Świadcowie niewiarygodnie podali, że J. S. (3) przekazywał pozwanej z pozyskanych kredytów środki na budowę, bowiem on sam podkreślił, że pieniądze od niego pozwana przeznaczała na bieżące potrzeby rodziny (k. 301/2).

Zeznania świadka P. D. (1) Sąd uznał za wiarygodne, ponieważ korespondowały ze sporządzonym przez niego prywatnym operatem na zlecenie powoda. Świadek przedstawił jak dokonał oszacowania nakładów.

Również świadek J. P. zeznawała szczerze i wiarygodnie. Zrelacjonowała w jaki sposób i od kogo nabyła nieruchomość na oś. (...) w Z. oraz to co powód zabrał z zakupionej nieruchomości w lutym 2014 roku. Jej zeznania w tym przedmiocie korelują z dokumentacją zdjęciową.

Zeznania powoda i pozwanej Sąd podzielił tylko częściowo. Najistotniejsze dla niniejszej sprawy były zeznania stron w zakresie nakładów czynionych na dom, który był budowany w latach 2003-2009 na nieruchomości pozwanej. Strony z racji konfliktu finansowego powstałego na tle rozliczenia nakładów poniesionych na budowę tego budynku starały się wyeksponować jedynie wkład własny w budowę tego domu oraz zaangażowanie i wkład finansowy swojej rodziny. W swoich zeznaniach marginalizowały natomiast zaangażowanie finansowe byłego małżonka i jego rodziny generacyjnej. Ich zeznania w tym zakresie były sprzeczne. W sposób spójny i wiarygodny strony zrelacjonowały natomiast okoliczności nabycia spornej nieruchomości przez pozwaną, próby jej sprzedaży w 2005 roku, przyczyny sprawy separacyjnej. Sąd nie podzielił zeznań powoda w tej części, w której opisywał, że siostra E. Z. w ramach spłaty wynikającej z dążeń rodziców do przekazania jej rodzinnego domu przekazywała mu pieniądze i zakupiła drewno do budowy więźby dachowej, co wyjaśniono już przy ocenie zeznań świadka E. Z.. Sąd nie podzielił też zeznań powoda, w których podawał, że jeśli jego ojciec dokonywał zakupu materiałów budowlanych do budowy domu

na działce pozwanej, to kupował je wyłącznie dla niego. Przede wszystkim między stronami a rodzicami powoda nie było żadnych precyzyjnych ustaleń w tym przedmiocie w momencie gdy dokonywane były zakupu przez W. S. (1). Strony i rodzice powoda prowadzili jedno gospodarstwo domowe, mieli wspólny budżet, z którego również finansowano zakup materiałów potrzebnych do budowy domu na działce pozwanej. Powód dopiero na potrzeby tego postępowania podawał, że jego ojciec dokonywał zakupów materiałów budowlanych tylko dla niego. Inaczej kwestię zakupu materiałów, podkreślając, że wchodziły one do majątku wspólnego małżonków powód przedstawiał na potrzeby sprawy I C(...), co wynika z analizy jego pism procesowych złożonych w toku tej sprawy i oświadczeń składanych na rozprawach. Sąd nie podzielił też zeznań pozwanej, w których podawała, że w 2006 roku po wznowieniu prac przy budowie zaznaczyła, że kolejne nakłady na budowę teściów będzie traktowała jako darowiznę na swoją rzecz. Zeznania te pozostają w sprzeczności z faktycznie podjętą w tym czasie próbą odbudowy związku małżeńskiego przez strony. Gdyby pozwana postawiła przedstawił przez siebie warunek nie doszłoby do pogodzenia małżonków, tym bardziej, że kwestia własności nieruchomości pozwanej i nakładów na nią była główną przyczyną przejściowego rozstania stron, zapoczątkowanego w 2005 roku. Pozwana niewiarygodnie przedstawiła również i to, że otrzymywane od swojego ojca J. S. (3) z kredytów środki przekazywała teściom, tak by były trzymane razem z oszczędnościami powoda na kontynuację budowy domu. Te zeznania pozwanej pozostają w sprzeczności z zeznaniami samego J. S. (3), który podawał, że pieniądze z zaciągniętych przez niego pożyczek pozwana przeznaczała na utrzymanie rodziny, ponieważ brakowało jej środków na bieżące funkcjonowanie (k.301/2).

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął wniosek dowodowy powoda o zobowiązanie pozwanej do przedłożenia testamentu sporządzonego przez J. S. (3) na jej rzecz jako nieistotny dla rozstrzygnięcia tej sprawy.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd pominął wnioski dowodowe powoda z protokołów zeznań stron w sprawie I C 1027/12 i I C 34/13 tut Sądu sporządzonych w formie zapisu dźwiękowego, jako niemożliwe do przeprowadzenia, ponieważ pełn. powoda na rozprawie w dniu 14.11.2017 roku-k. 297/2 został zobowiązany do wskazania w terminie 1 miesiąca z których protokołów wskazanych spraw domaga się dopuszczenia z dokładnym określeniem czasu nagrania zeznań konkretnych osób. W wyznaczonym terminie tych dokładnych danych pełnomocnik powoda nie podał, co uniemożliwiło przeprowadzenie zawnioskowanych dowodów.

Na podstawie art. 235⁽²⁾ § 1 pkt 6 k.p.c. Sąd pominął wniosek dowodowy powoda dotyczący oględzin nieruchomości, ponieważ powód nie oznaczył faktów, które miały zostać wykazane tym dowodem zgodnie z art. 235⁽¹⁾ k.p.c. Ponadto dowód ten był niemożliwy do przeprowadzenia (235⁽²⁾ § 1 pkt 4 k.p.c.) w związku ze zmianą własności nieruchomości, której oględziny miały dotyczyć na rzecz osoby trzeciej i nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy (235⁽²⁾ § 1 pkt 2 k.p.c.), ponieważ budynek po sprzedaży został przystosowany do zamieszkania, nie znajduje się zatem w stanie sprzed ustania wspólności ustawowej małżeńskiej stron, a ten moment miał znaczenia dla wysokości kosztów nakładów pozostających do rozliczenia między byłymi małżonkami.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd pominął wnioski dowodowe powoda o przeprowadzenie dowodu z protokołu rozprawy z akt III RC 82/12 i odpowiedzi na pozew w sprawie I C 1027/12 jako niemożliwe do przeprowadzenia, ponieważ dowodów z tych dokumentów mimo zobowiązania -k. 297/2 pełnomocnik powoda nie przedłożył w terminie.

Pominięto dowód z zeznań świadków P. i J. S. (4) z uwagi na ich cofnięcie przez pozwaną k. 457-458.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Wobec zwrotu pozwu w części rozszerzonej ostatecznie powód domagał się od pozwanej zapłaty kwoty 370 616, 53 zł objętej pozwem wraz z odsetkami od dnia złożenia pozwu dnia zapłaty tytułem spłaty nakładów zainwestowanych przez niego osobiście na budynek mieszkalny poł w Z. na oś. (...) na dz. ewid 70 obj KW (...) stanowiącej majątek odrębny pozwanej oraz jako darowizny uczynionej na jego rzecz przez W. S. (1) przez zakup materiałów budowlanych.

Jako podstawę swoich roszczeń wskazywał art. 45 §1 zd. 2 k.r.o., czyli domagał się rozliczenia tych nakładów, które poniósł z majątku osobistego na majątek wspólny. Pozwana natomiast podkreślała, że powództwo należy oddalić skoro powód dochodzi zwrotu nakładów z jego majątku osobistego na majątek osobisty żony, ponieważ takie roszczenie nie jest objęte dyspozycją art. 45 §1 k.r.o.

Dla ustalenia podstawy materialnej rozliczenia stron zasadnicze znaczenie miała zatem ocena czy nakłady jakie czynił powód na budowę domu mieszkalnego na nieruchomości stanowiącej osobny majątek pozwanej, pochodzące m.in. z darowizn czynionych przez jego ojca W. S. (1) poprzez zakup materiałów budowanych i zainwestowane osobiście przez powoda były nakładami poczynionymi z jego majątku osobistego czy wspólnego małżonków. Przepis art. 45 § 1 k.r.o. stanowi bowiem, że każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek odrębny; może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swego majątku odrębnego na majątek wspólny, przy czym zwrotu dokonuje się przy podziale majątku wspólnego, jednakże sąd może nakazać wcześniejszy zwrot, jeżeli wymaga tego dobro rodziny. Treść art. 45 § 1 k.r.o. pozwala przyjąć, że przepis ten - jako materialnoprawna podstawa rozliczenia małżonków - dotyczy zwrotu nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny jednego z małżonków oraz z majątku odrębnego na majątek wspólny. Przepis ten nie rozstrzyga natomiast sposobu rozliczenia nakładów dokonanych z majątku odrębnego jednego z małżonków na majątek odrębny drugiego z małżonków, podstawę materialnoprawną tych rozliczeń stanowią zatem przepisy kodeksu cywilnego - tak SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 7.06.2002 roku IV CKN 1108/00. Co istotne w przypadku braku majątku wspólnego do rozpoznania roszczeń z tytułu zwrotu wydatków i nakładów, a także długów, o których mowa w przepisie art. 45 k.r.o., właściwy jest wówczas tryb procesowy, z tym że materialnoprawną podstawą rozstrzygnięcia pozostaje przepis art. 45 k.r.o. jako *lex specialis* w stosunku do przepisów kodeksu cywilnego o zwrocie nakładów na cudzą rzecz lub o bezpodstawnym wzbogaceniu. W uzasadnieniu uchwały SN z dnia 16.12.1980 roku III CZP 46/80 wyrażono stanowisko, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego rozliczeniu podlegają również nakłady z majątku odrębnego małżonków na majątek odrębny jednego z nich. W uzasadnieniu tej uchwały dokonano jednak istotnego zastrzeżenia, które pozwala uznać, że stanowisko to jest uzasadnione jedynie w wyjątkowych sytuacjach, w których zachodzi potrzeba kompleksowego rozliczenia małżonków w jednym postępowaniu ze względu na przedmiot majątkowy, którego dotyczy to postępowanie, w szczególności zaś, gdy na rzecz stanowiącą majątek odrębny jednego z małżonków dokonano nakładów zarówno z majątku wspólnego, jak i z majątków odrębnych małżonków. Jednak jeżeli "na przedmiot majątkowy stanowiący majątek odrębny jednego z małżonków dokonano nakładów zarówno z majątku wspólnego, jak i z majątku odrębnego małżonków", to wyjątkowo "nakłady z majątku odrębnego jednego z małżonków na majątek odrębny drugiego podlegają rozliczeniu z majątku wspólnego" (wyrok SN z dnia 7 czerwca 2002 r., IV CKN 1108/00, OSNC 2003, nr 9 poz. 123). Doktryna podziela to stanowisko, wskazując, że podstawę materialnoprawną tych rozliczeń stanowią przepisy k.c.

W świetle dokonanych ustaleń opartych częściowo na zeznaniach stron i przesłuchanych w sprawie świadków twierdzenia powoda, doprecyzowane podczas składania zeznań, iż część nakładów na budowę domu poniósł z darowizn jakie uczynił jego ojciec W. S. (1) tylko na jego rzecz oraz ze środków które sam zainwestował, a tym samym, że środki te stanowiły jego majątek osobisty, są bezzasadne. Podobnie Sąd ocenił twierdzenia pozwanej, iż powód domaga się rozliczenia nakładów z jego majątku osobistego na majątek osobisty żony.

W przedmiotowej sprawie nie zostało wykazane by poza istniejącym majątkiem osobistym pozwanej w postaci działki nr (...) obr. (...) w Z., obj. KW nr (...) na oś. (...), powód posiadał własny majątek osobisty.

Od momentu zawarcia związku małżeńskiego w 1995 roku na mocy art. 31 § 1 k.r.o. strony łączył ustrój wspólności ustawowej małżeńskiej. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 7.03.1969 r., III CZP 10/69, OSNC 1970/4, poz. 53, podkreślił, że: „w świetle art. 32 § 1 k.r.o. każdy przedmiot nabyty w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub jednego z nich stanowi dorobek małżonków z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w art. 33 k.r.o. Z tej ustawowej definicji dorobku wynika, że obejmuje on wszelkie przedmioty niezależnie od ich charakteru i sposobu nabycia, a więc również niezależnie od tego, czy oboje lub tylko jeden małżonek je nabył oraz czy nabycie nastąpiło na nazwisko obojga małżonków lub tylko jednego z nich”.

W ocenie Sądu ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny pozwala zakwalifikować wszystkie darowizny poczynione przez ojca powoda W. S. (1) i ojca pozwanej J. S. (3) jako darowizny, które weszły do majątku wspólnego ówczesnych małżonków J. i J. S. (2). Podkreślenia wymaga bowiem, że w czasie gdy ojcowie stron dokonywali darowizn nie było między nimi a małżonkami żadnych szczególnych ustaleń, że czynione darowizny mają wejść do majątku osobistego danego małżonka. Co więcej strony funkcjonowały wówczas jako rodzina, która borykała się z problemem lokalowym- braku posiadania własnego domu oraz trudnościami finansowymi, ponieważ nie posiadali wystarczająco dużo środków aby zrealizować plany budowy domu. Powód od początku zadawał sobie sprawę z tego, że dom budowany jest na działce pozwanej. Ponadto rodzina powoda i pozwanej pomagała finansowo i fizycznie przy budowie domu stron, taktując to jako pomoc dla nich obydwójga. Według wspólnych ustaleń obu rodzin generacyjnych małżonków, to rodziny te miały wspomagać strony finansowo w budowie domu, przy czym deklaracje pokrycia kosztów budowy otrawcie złożyli rodzice powoda. Głównym celem najbliższych stron było udzielenie im pomocy i wsparcia finansowego, bez dodatkowego dzielenia małżonków i ich majątków. To, że ojcowie stron dokonywali darowizn do majątku wspólnego małżonków potwierdza i sytuacja poróżnienia małżonków z 2005 roku, gdy powód pod wpływem swoich rodziców wymuszał na pozwanej przekazanie połowy nieruchomości w Z., na której trwała budowa. I po tym wydarzeniu nie zostały ani między małżonkami ani między ich rodzinami generacyjnymi poczynione żadne ustalenia do sposobu przekazania darowizn do majątków osobistych małżonków, co świadczy niezbicie o tym, że pomoc finansową w formie darowizn od ojców obydwie strony otrzymywały do majątku wspólnego, w ramach którego dalej budowali wspólnie dom i utrzymywali rodzinę. Tylko na potrzeby tej sprawy strony podkreślały, że czynione przez ich ojców darowizny miały charakter przysporzeń wchodzących w skład ich majątków osobistych. Tymczasem jeszcze w toku sprawy I C 34/13 m.in. podczas składania oświadczeń na rozprawach (k. 166 i 193/2) strony reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników podkreślały, że małżonkowie ze wspólnych środków na gruncie pozwanej wzniesli budynek. Podkreśli, że darowizny czynili rodzice obu stron na rzecz małżonków.

Ponadto gdyby intencją J. S. (3) i W. S. (1) było rozróżnianie darowizn i czynienie ich konkretne tylko i wyłącznie na rzecz swojego dziecka, to zostałyby to wyraźnie zaznaczone. Przede wszystkim darowizny miałyby formę pisemną, tak jak w przypadku darowizny działki przez ojca pozwanej na jej rzecz z wyraźnym zastrzeżeniem, że nieruchomość wchodzi do jej majątku osobistego.

Podkreślić należy, że do majątku wspólnego małżonków zgodnie z art. 31 § 2 pkt 1 kro wchodziły m.in. pobrane dochody z wynagrodzenia za pracę. Oboje małżonkowie pracowali : powód wraz z ojcem, prowadząc usługi przewozu osób, pozwana w mniejszym zakresie i rzadziej z uwagi na sprawowaną opiekę nad dziećmi. Podkreślenia jednak wymaga, że strony jako ówcześni małżonkowie w okresie budowy domu tj. latach 2003-2009 prowadzili też wspólne gospodarstwo domowe z rodzicami powoda. Nie mieli osobnego budżetu domowego i własnych oszczędności. Wspólnymi finansami zarządzali rodzice powoda. Co więcej powód mimo, że pracował u ojca do 2002 roku jako pracownik, a później współpracował z nim jako wspólnik spółki cywilnej nigdy nie pobierał konkretnego, kwotowo sprecyzowanego wynagrodzenia z tytułu pracy. W związku z tym rodzice powoda zobowiązali się do pokrywania pełnego utrzymania rodziny stron. To oni z rozliczanych w ramach prowadzonej działalności przewozu osób środków, gromadzili je. W skład tych środków wychodziły m.in oszczędności powoda, których wysokości nie da się ustalić. Środki te rodzice powoda przeznaczali na budowę domu na działce pozwanej. Przy tak złożonej zależności finansowej stron od rodziców powoda, trudno w tej chwili jednoznacznie przesądzić czy ojciec powoda dokonując zakupów materiałów budowlanych na swoje nazwisko nie dysponował właśnie oszczędnościami powoda.

Nie budziło natomiast żadnej wątpliwości Sądu, że powód nie dysponował żadnym osobistym majątkiem uzyskanym od ojca w formie darowizny. Wszystko co małżonkowie uzyskali w czasie trwania związku małżeńskiego od rodzin generacyjnych na budowę domu stanowiło ich majątek wspólny, z którego czynili nakłady na majątek osobisty pozwanej. Wartość poniesionych nakładów na budowę domu na działce nr (...) obr. (...) w Z., obj. KW nr (...) według stanu na dzień 14.09.2012 roku i aktualnych cen z odliczeniem zabranych w lutym 2014 roku przez powoda z tego budynku, okien, drzwi garażowych i części pokrycia dachowego obliczył biegły T. P. na kwotę 849.424,71 zł netto.

Zgodnie z art. 43 §1 kro oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Stosując to domniemanie Sąd uznał, że pozwana winna zwrócić powodowi połowę wyliczonych przez biegłego nakładów poniesionych z majątku wspólnego małżonków na jej majątek osobisty, ale wobec żądania powoda zapłaty kwoty niższej niż wyliczona przez biegłego wartość połowy nakładów sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozwem.

Na gruncie przedmiotowej sprawy nie zostało obalone domniemanie równości udziałów w majątku wspólnym wynikające z powyższego przepisu. Sam powód konstruując żądanie pozwu odwoływał się do połowy należnych mu, a pokrytych na budowę domu na działce pozwanej w stanie surowym otwartym kosztów zarówno według pierwotnego jak i sprecyzowanego żądania. W toku niniejszej sprawy strony starały się jedynie wykazać większy wkład w budowę domu po swojej strony przy wsparciu finansowym swojej rodziny generacyjnej, lecz to nie obalało domniemania równości udziałów w majątku wspólnym. Zresztą zasada równości udziałów w majątku wspólnym może zostać z ważnych powodów zmodyfikowana przez wskazanie, że udział jednego z małżonków jest większy niż drugiego. Jak jednak podkreśla SN, odejście od zasady równości udziałów możliwe jest jedynie wtedy, gdy małżonek, przeciwko któremu skierowane jest żądanie, w sposób rażący i uporczywy nie przyczynia się do powiększania majątku wspólnego stosownie do swych sił i możliwości zarobkowych. Nie w każdym zatem przypadku istnienia różnicy w przyczynianiu się do powiększenia majątku wspólnego art. 43 § 2 k.r.o. powinien być zastosowany (por. postanowienie SN z 26.11.1973 r., III CRN 227/73, OSNCP 1974/11, poz. 189; postanowienie SN z 30.11.1972 r., III CRN 235/72, OSNCP 1973/10, poz. 174).

Nie można też jak to czynił powód, wskazując na składowe swojego roszczenia osobno ujmować darowizny poczynionej przez W. S. (1) w formie zakupu materiałów budowlanych, od nakładów jakie w formie zakupu tych materiałów jakie W. S. (1) przekazał do dyspozycji stron, a które następnie zostały wbudowane w stan surowy domu na działce pozwanej. Takie rozróżnienie jak w pozwie zaprezentował powód doprowadziłoby do podwójnego rozliczenia tych samych nakładów raz jako darowizny, a drugi raz jako nakładów wbudowanych w stan surowy. Należy podkreślić, że niniejsza sprawa dotyczyła tylko rozliczenia tych nakładów między byłymi małżonkami, a nie samych darowizn. W ramach rozliczenia nakładów z majątku wspólnego stron na rzecz majątku osobistego pozwanej uwzględniono materiały budowlane zakupione przez ojca powoda, które wykorzystano na potrzeby wybudowania stanu surowego otwartego budynku, z odliczaniem części pokrycia dachowego, bram garażowych i okna garażowego, które powód zdemontował i zabrał.

Ustawowe odsetki od uwzględnionego żądania tj. kwoty 370.616,57 zł zasądzono od dnia następnego po doręczeniu odpisu pozwu pozwanej, co nastąpiło 18.04.2016 roku (k.190) na podstawie art. 455 w zw. z art. 481 k.c., gdyż dopiero od tej daty pozwana wiedząc o roszczeniu powoda sprecyzowanym kwotowo, pozostawała w opóźnieniu w płatności.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął w oparciu o art. 102 k.p.c. Pozwana została zwolniona od kosztów sądowych w całości oraz korzystała z pomocy pełnomocnika z urzędu. Przegrała proces w całości. W związku z powyższym Sąd ze środków Skarbu Państwa wypłacił wynagrodzenie reprezentującemu ją pełnomocnikowi z urzędu w oparciu o stawki taryfowe, powiększone o VAT. Odstąpił od obciążania pozwanej pozostałymi kosztami sądowymi oraz kosztami poniesionymi przez powoda i kosztami jego zastępstwa prawnego. Pozwana opiekuje się dziećmi stron, w tym dwiema niepełnosprawnymi córkami, na które pobiera świadczenie pielęgnacyjne. Nie ma żadnego majątku, ani możliwości dorobienia. Pozostaje w bardzo trudnej sytuacji finansowej. Powyższe w ocenie Sądu uzasadnia zatasowanie normy z art. 102 k.p.c.